

ANTONÍN HOŠŤÁLEK

... jen tak si čmárám

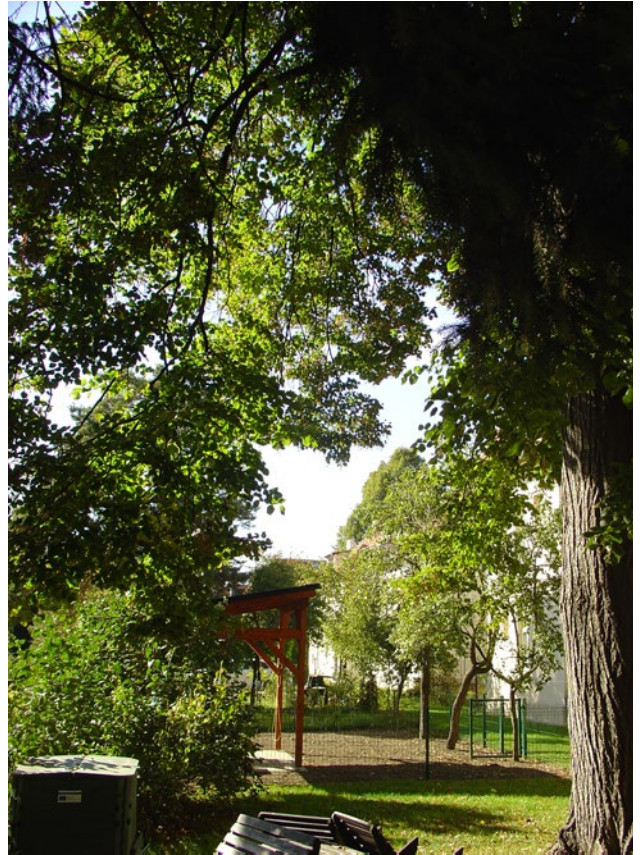
54 fotografií s popisky

Moravskoslezský kruh 2022

TO JE NÁŠ DŮM v ulici Trávníky, na rohu s ulicí Lesnickou, ve čtvrti Černá Pole... Chodím na dvorek, abych tu občas zalil hyacinty v proutěném záhonku. Nebo jen tak sedím na naší zelené lavičce a pozoruji stoletou lípu. Slovanské lípy mám rád. A jistě i smrky. Ale nejraději mám smolné borovice a břízy. Je zajímavé, že jsou to první stromy, které se v dávných geologických dobách objevily na Zemi... Nejlépe je tu na jaře. Jak vyrazí zeleň a slunko začne zahřívát, připadá mi to tady jako v nějakém zastrčeném lázeňském sanatoriu...

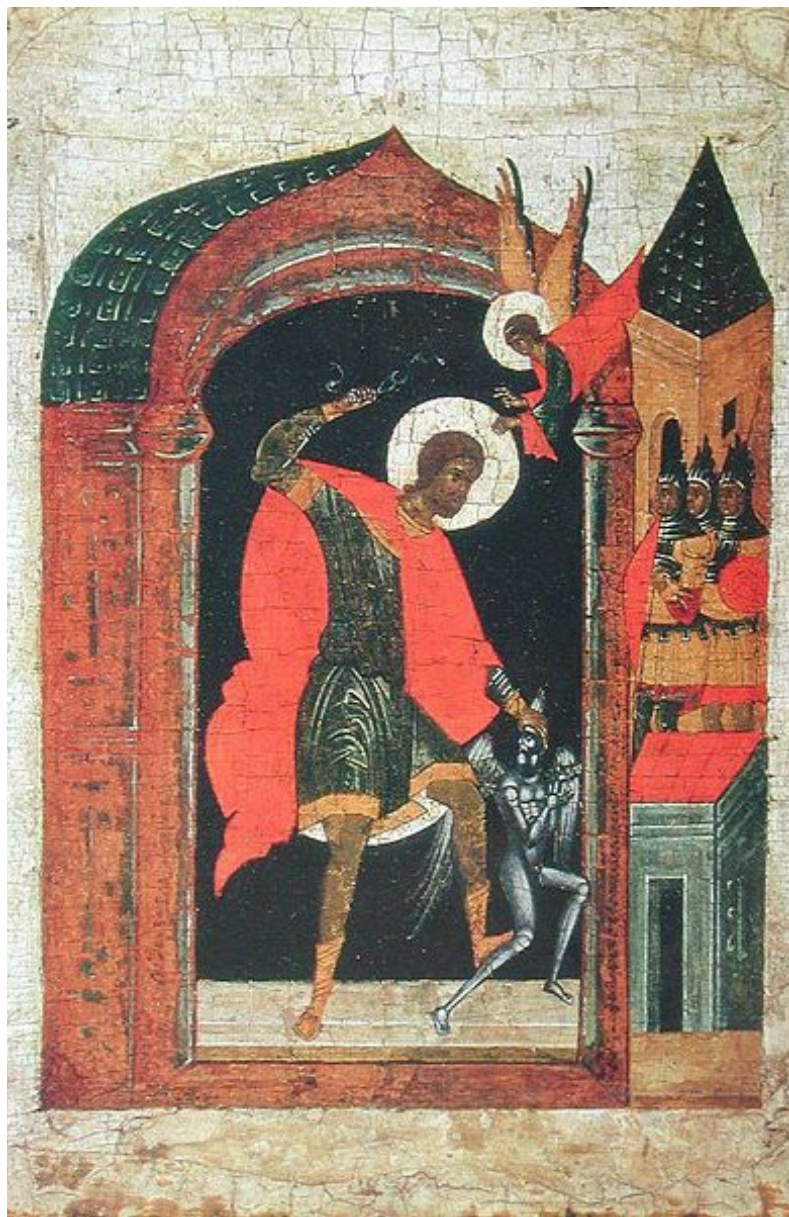
A ZDE STŘÍDÁNÍ ročních období na našem dvorku: obraz předjaří, sytá letní zeleň, zezlátlý dvůr a nakonec ještě bíle poprášená lípa... Podzim přichází teď váhavě, jeden den je ve vzduchu jeho náznak, ale druhý den zase skoro léto, a tak to jde až do konce října... A mimochodem, právě střídání ročních období dávalo po staletí rád Japoncům, kteří tu stále se obrozující přírodu prý prožívají dodnes jako malé děti.

TADY JSME LEŽELI na pláži. Pohrouženi do hlubokého ticha a klidu. Kolem nás jen dvoubarevný svět. Hladina z pohledu širá. V září bylo ještě teplo. A přitom nikde nikdo... Ano, Lednice, rybník Apollo.

DANIIL GRANIN, ANATOLIJ KIM, Jurij Trifonov, Jurij Oleša, Vladimír Těndrjakov, Jurij Kazakov, Viktor Astafjev, Vladimír Solouchin, Jurij Nagibin atd., atd. Takoví mistři mizí z našich knihoven. A žádné pracovní zdůvodňování. Skoro celá velká sovětská literatura je pryč, aniž by tomu někdo věnoval pozornost. Jako bych si toho povšimnul jenom já jediný.

WIKIMEDIA COMMONS

ZBÝVÁ *RUSKOJAZYČNÝ* internet a na něm například pořad Besogon Nikity Michalkova. Nikita Sergejevič jej nazval podle svatého mučedníka, který se vypořádával s ďáblem. Svatý Nikita Besogon je zobrazen s holí nebo okovy sevřenými v ruce a bije démona. Já si myslím, že i sám Nikita Michalkov projevuje ve svém životě často odvalu a svojí neústupností zlu má ke svatému patronovi hodně blízko. V Besogonu se pokouší zprostředkovat divákům, co se děje kolem něho, ale i uvnitř něho a jak všechny ty děje zdeformovaného světa prožívá. Ale má to těžké už tím, že hájí jednu pravdu, ale jeho protivníci mají pravdu deset. Pokaždé jinou podle potřeby. Však představte si to, proti vám jsou lháři a vy musíte jejich lži postupně vyvracet, ale jedna jejich lež plodí hned řadu dalších. A rozkrývat lži, to je mnohem těžší, než je zakrývat... Však zavítejte někdy na besogontu.ru. NSM je při pořadu obklopen ikonami a svůj boj se zastrášovacím liberalismem vede ve smělém křesťanském duchu. Povzbudí – aspoň některé z nás!

ZPYTOVÁNÍ SVĚDOMÍ? Ta dívka dlouho hleděla do dále, clonila si ruku před očima, jako by někoho hledala, pak sklonila hlavu a na dlouho nehybně spočinula v této poloze.

TATO ČÁST PARKU v Lednici je jistě krásná, ale přesné linie trsů kytěk mě zrovna neberou... Večer jsme tu slýchávali zvláštní bubnování, nakonec jsme se dověděli, že to koncertují cikády, které jsme donedávna a po staletí znali pouze z teplejších jižních krajín.

NEBE UŽ NENÍ do šarlatova, nastupuje spíš kalný soumrak a na jeho pozadí balony, navíc už vzdalující se, nevyniknou. Zkrátka a dobře, zachytil jsem je pozdě.

OBŘANSKÁ RIVIÉRA, kdysi letovisko, tady se scházela umělecká brněnská kavárna, ale měli ji rádi i Čapci nebo S. K. Neumann. Už není, ale tak to je s letovisky. Biarritz taky už není. Ale pěkně tu pořád je. Leckteré vily jsou opraveny a některá zákoutí řeky jsou stále stejně malebná jako v dobách, kdy zde byly půjčovny loděk a lehátek a stánky s cukrovou vatou.

KAREL N. mi občas doporučí knihu. Naposled J. K. Šlejhara a *Zátoku smrti*. Autor, který zemřel v roce 1914, vychází z předpokladu, že celé lidstvo je hluboce prostoupeno Zlem. Ve své tvorbě vlastně jen pečlivě zaznamenává boj lidí o svoje štěstí. Přičemž ovšem moc dobře ví, že k zásadním podmínkám jeho dosažení patří sobeckost a hloupost... Někteří soudili, že Šlejhar se nestal známějším, protože popouzel mocné a ti se ho snažili nevidět. Knižní stravou běžných čtenářů se však stát nemohl. Ti dávají přednost vždy nějaké formě pohádky. Běžný člověk se tím, co zaznamenává Šlejhar, ani nijak netrápí. Netrápilo ho to na začátku 20. století a trápí ho to ještě míň dnes. Když někde víceméně omylem na Šlejhara narazí, rychle ho s děsem odhodí. Jako učinila čtenářka, která si přečetla jeho *Zátoku smrti* a jejíž názor se objevil na internetu. Ta píše: „Snažila som sa odolávať, ale chvíľu po dočítaní som mala chuť sa rezignovane zakopať tri metre pod zem, prípadne hodiť do tej zátoky smrti, pretože na svete nie je vôbec nič pozitívne, krásne, neoplatí sa žiť... Toto čierne videnie u mňa nenašlo pochopenie. Moja prvá a takmer určite aj posledná skúsenosť s týmto autorom. Viac nemám záujem!“ A to je běžná reakce, většina nechce vidět, nechce slyšet... Část jich zlo, které popisuje Šlejhar, sami vytváří, a druhá část nechce být pohledem na ně znepokojována... Ale to není zajisté nic nového. Jen se s tím někteří pošetilci nemůžou stále smířit.

JAPONSKÁ SCENERIE nebo asijská scenerie, každopádně jako z jiného neevropského světa. Ale jsou to Losiny, krásná alej v podhůří Jeseníků.

KINOBOX

ČTU ANTONÍNA LÍMANA o souboji mezi dobrem a zlem v japonské literatuře a filmu. Japonci mají hrdiny, kteří prohrávají, kteří jdou do bitev předem prohraných. V tom najdeme podobu s křesťanskou literaturou. Ve filmu Sedm samurajů říká hlavní hrdina samuraj rónin Kanbei skromně: Mám za sebou jen pár bitev a všechny prohrané.“ Japonci se s nimi ztotožňují. Koneckonců vzpomeňme i na kamikadze!

KINOBOX

... V *BALADĚ O NARAJAMĚ* musí v sedmdesáti člověk zemřít. Mladí se stydí, ale odnesou rodiče nebo prarodiče na nosítkách na horu a svrhnou je do propasti nebo zanechají mezi kostrami a lebkami. Starat se je pro mladé náročné, tíživé. Interpret filmu vyslovil větu, že film nevychází z reality, ale že je za tím možná podvědomé přání mladých generací... A jako na potvrzení této myšlenky přišel koronavir. Kolik mladých západanů nakazilo své staré příbuzné a odeslalo je na onen svět? Podvědomě? Vědomě?

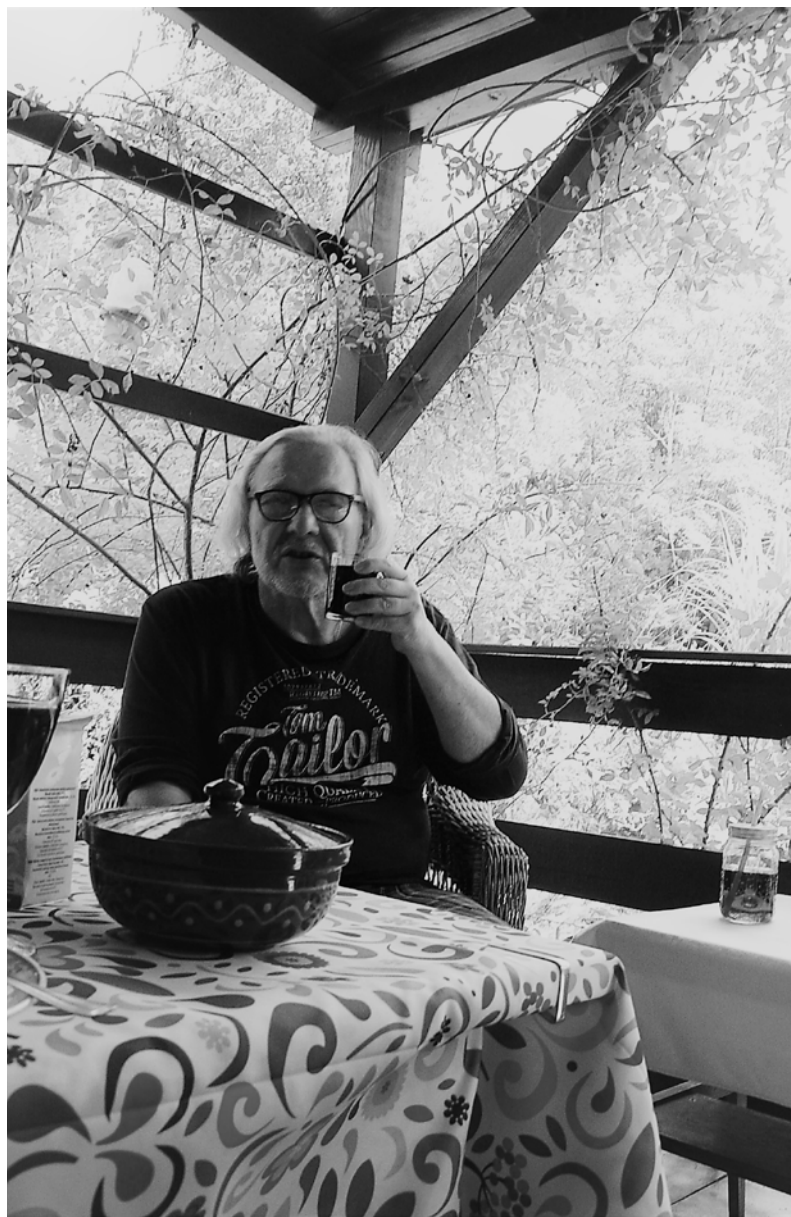

ŽIDOVSKÁ ČTVRŤ v Třebíči, kdysi nejzápadnější výspa chasidstva. Krásně opravená. Nějak tak asi opravdu vypadaly židovské šetly. Ale chtělo by to bláto, hlínu, otrhané lidi, špinavá děcka. A ty tu rozhodně nemají... Čtvrť teď příliš září novotou. Je to spíš jako sluncem zalitá Dominikánská republika. I s těmi balkony v koloniálním stylu na další straně.

V DOBĚ, kdy byly knihovny dlouhodobě zavřeny a já vlastní knihovničku obracel naruby, vyhmátl jsem v zadních řadách malou knížku: Oleg Sus méně známý. A vybavil jsem si hned, jak moje učitelka filozofie na osvětové nástavbě, jeho manželka Milada, o něm často mluvila. A zapamatoval jsem si, jak vyprávěla, že vždy, když začal Oleček doma pracovat, hned se s dcerami oblékly a šly na procházku, aby ho nerušily... Já si ho ještě dobře pamatuji, protože umřel 1982. Byl hubený, ale měl přitom podbradek, málo vlasů. Chodil s odřenou taškou a v odřeném kabátě. Jeho fotografii pořídil Bohumil Marčák a připomíná ho dnes Ladislav Soldán, který nechtěl nechat jen tak povalovat jeho texty z periodik v depozitářích knihoven.

*CELOŽIVOTNÍ kamarád Karel N. To slůvko
c e l o ž i v o t n í hovoří za vše.*

WIKIMEDIA COMMONS

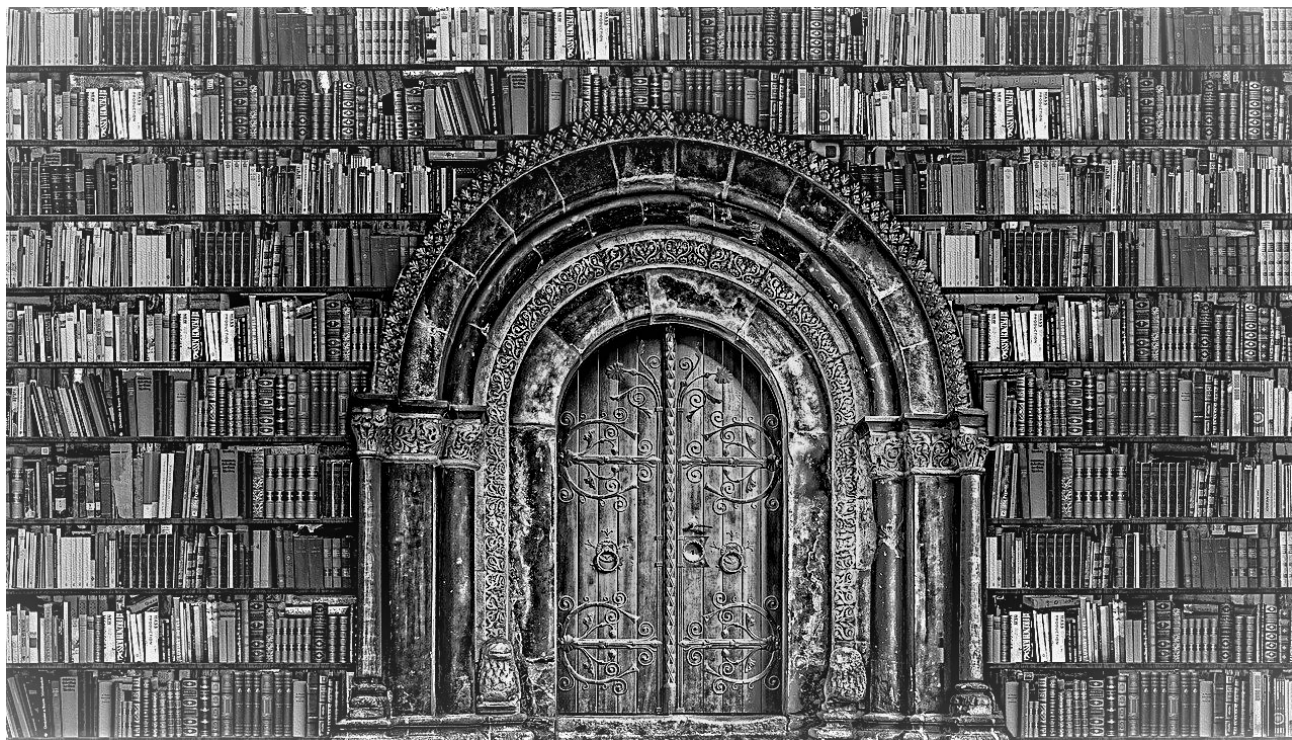
ANO, JÁ JSEM CESTA, pravda a život. Křížky u cest se stavěly už od desátého století. Lidem připomínaly, že mají následovat Krista s tím, že on se jednou vrátí a zkontroluje, kdo po té cestě šel a kdo ne, tedy jak jsme svůj životní úkol provedli. Dávaly lidem i příslib, že ten, kdo bude Krista následovat, nebude chodit ve tmě a nebude trpět slepotou. Dnes si lidé už nemyslí, že to je návod k životu. Už si to myslí jen pár osmdesátiletých babek, zapomenutých na tomto světě.

ABULADZEHO POKÁNÍ po letech – je to pořád pěkný film. Malíř Sandro Baratheli před diktátorem brání chrám Bohorodčiky, určený ke zboření. Dobře ví, že některé lidské kroky jsou stejně tak nutné, jako marné. Ten chrám je stejně nakonec zbořen. V závěru filmu se ptá stařenka, zda cesta, po které jde, vede ke chrámu. Místní odpoví: „Chrást už není.“ A stařenka praví: „K čemu je cesta, když nevede ke chrámu?“ A copak je tohle na snímku? Oblastní postmoderní galerie, muzeum, nová knihovna? Ne, ne, to je dnes boží chrám. Zkrátka bez víry kostel už nepostavíš! A ty středověké chrámy jsou zde jen pro umocnění slov.

PIXABAY

PÍSEMNÁ KULTURA skončila. Ale pamětníci se ještě octli v knižních rájích. Knižní ráj byl prý v šedesátých letech v Japonsku, já myslím, že byl koncem šedesátých i u nás a dokonce ještě i v sedmdesátých letech v sovětském Rusku. Představte si, že na zastávce trolejbusu, v metru, na schodech, v parcích, ve frontách, zkrátka všude se četlo. A co se četlo? Moc mě to zajímalo. V Moskvě hlavně klasici a také soudobá sovětská literatura... Nedávno jsem vyslechl v tramvaji telefonický hovor. Nějaký mladý otec se rozčiloval, že děti se musí učit klasiky, které nikdo stejně nečte a už jim ani nerozumí. Ale to je velká škoda...

NA POČÁTKU koronavirové pandemie jsem vyslovil v jednom článku takovou nespěšnou naději, že možná v něčem konečně prohlédneme. Podle genetika Theodosia Dobzhanského jsme se ale vyvinuli k přežití, nikoliv k hledání pravdy. A jeho následovníci tvrdí, že v těchto dobách, jako jsou covidové, se prosadí do čela lidé agresivní ba krutí, s rychlou životní strategií, žijící v krátkodobých vztazích a s podvodným chováním... Přání, které jsem vyslovil, bylo tedy asi nerealistické. Filozof Bertrand Russell každopádně přes sto lety předvídal úpadek lidských pokolení. Prý každá další generace bude hloupější než předchozí, upadnou tvořivé a mentální schopnosti lidstva a nejméně to bude platit v 21. století. Tak či onak, s duší západanů se každopádně něco děje, s koronavirem se objevilo příliš mnoho bludařů a překvapuje snadnost, se kterou lidé ztrácejí svoji vnitřní autonomii, a zdá se, že bohužel i rozum.

NÁDRAŽÍ V PODLUŽÍ a jaká krása, jen cesta do dále, jinak pusto a prázdno. Opuštěná a skoro neužívaná jednokolejka. Zpestřené malované Slovácko.

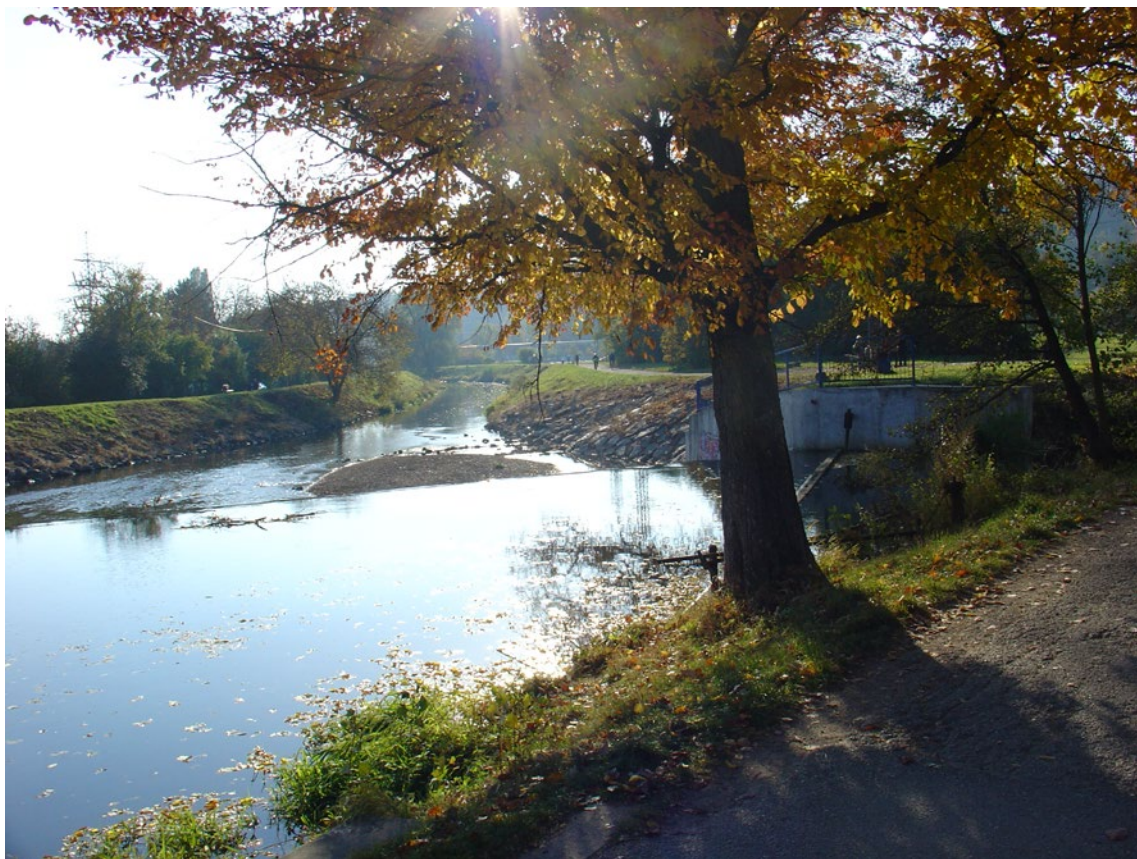
OPRÝSKANÁ OKNA a zdi, polorozbořené továrny a ušpiněné reklamy na Cejlu jsou ztělesněním někdejšího snu o super průmyslovém Brně. Industriální estetika po více než sto letech v detailu a v celku.

BYL TO NÁDHERNÝ DEN na Ovčárně. Bez lidí. Sezona skončila předčasně a vleky nejely. Slunce teple hřálo, samoobslužná jídelna na Ovčárně byla prázdná. Dva metry sněhu – jeho bělost a čistota, radost pohledět... Pod kopcem se krčí Karlova Studánka. Ta byla úplně bez sněhu. To mě přivádí ještě ke vzpomínce, jak jsem zde seděl v létě pod stříškou, voda se lila zhora zhusta a byly cítit všechny vůně rostlin. To byla terapie! Večer se ponořila Studánka do tmy a úplného ticha. Ale nejlépe se v noci spalo v Losínách, kde polštářem na usnutí byla klokotající říčka Losinka.

UŽ V ROCE 1939 George Orwell napsal, že rybaření ještě patří do minulé civilizace, ve které vyrůstal. A když začnete myslet na ryby, tak vsutku vám přijdou na mysl věci, které nepatří do tohoto světa. Rybaření je možná k této době přímo v opozici... Já vídám rybáře kousek od našeho domu – u Svitavy. Místa mají hlavně v Cacovicích naproti bývalému mlýnu. Vždycky se dívám, jestli tam není Otík Štěpánek, básník, který učil rybařit mého kamaráda, kolegu a spolužáka Jarouška Varadů. A sepsal o tom krásnou povídku „Na rybách s redaktorem Jarouškem“. Otakar píše o rybách stejně pěkně, jako psal Ota Pavel. Posudte sami: „Člověče vasrkula, to je fikaný, co? Se zdviženým prstem upřel na mě nadšený pohled pan redaktor Jaroušek, nový to elév mezi tichými blázny, a já s úsměvem odolávám jeho nadšení a pozoruji, jak se v jeho očích vznášejí barevné vasrkule, jak bublinky v kreslených pohádkách.“ Co říkáte podle malé ukázky?

A TO JE POHLED z okna našeho pokoje na ulici Trávníky. Kdysi žila naproti rodina s dvěma dětmi, které jsem dobře znal, a tudíž v domě a na zahradě s nimi často pobýval. Dnes tam sídlí velká „rodina“, spíš armáda, psychologů a psychiatrů. A zahrada slouží cvičenkám jógy... Když jsem býval malý a byly sněžné dny, tak ulice působila až pohádkově. A ostatně působí tak i dnes, když je zahalena do tmy a auta zakrývá milosrdně snih. Ten pohled mi přijde stejný jako před šedesáti roky. Naše ulice se mění málo. Ale lidé, ti ano, ti se mění hodně.

CO NAPSAT? Vzpomínka na Útěchov 2007

*ANO, PŘÍRODA je na jaře
tak štědrá...*

BYL JSEM v malebném Táboře v raných šedesátých se školním výletem a v pozdních šedesátých s kamarádem na motocyklu, tedy ještě než jsem vkročil do dospělého života... A pak až nyní přednášet jako hodně už dospělý na konferenci. Ale pocitově to je, jako bych tu byl včera. A zvláštní je, že jsem Tábor zastihl za stejného počasí: v bouřkových dnech. A nevidím snad ani změny. Jen pěšinka kolem Jordánu je teď kamenná.

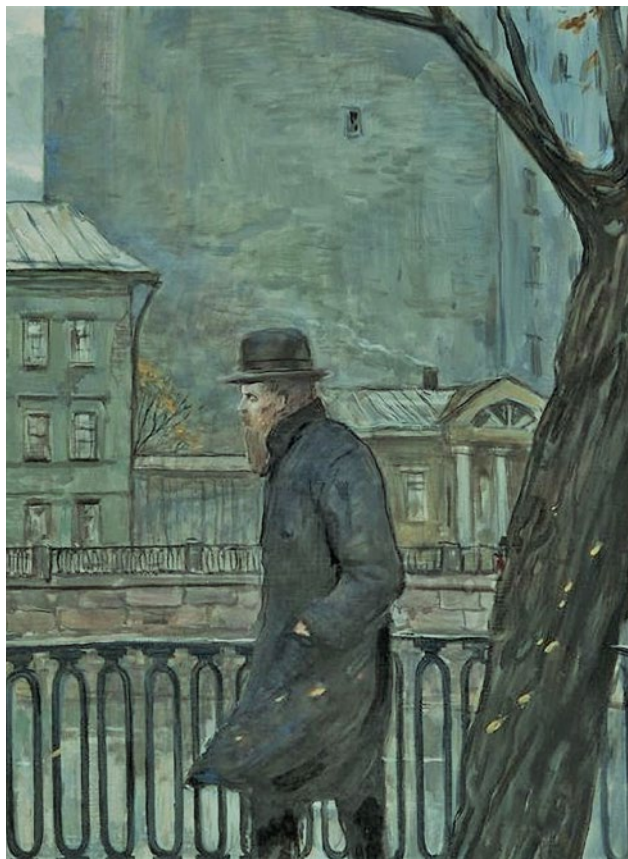

SILVERBOR MOSCOW

SEREBRJANYJ BOR, Stříbrný les. Fotografie nenabízí nejlepší pohled. Je to součást Moskvy, ostrov, letovisko. Dodnes se snažím v duchu někdy představit, jak to tam vypadalo před půl stoletím. Nejvíc si pamatuji pryskyřičnaté tmavě zelené skoro černé sosny... A taky, že tam bylo málo Moskvičů a plno ticha.

OBRAZ ROSTOVA je reálný, to nejsou kulisy historického filmu. Když jsem přijel, tak pravoslavné bány a věžičky zářily do dále. Dojem byl velkolepý. Rostov Veliký přede mnou ležel jako pozůstatek našich křesťanských počátků. Chrámy z 15. století byly velkolepě zrestaurovány. Za hradbami Kremlu už to bylo jiné, stánek s kvasem a solenou rybou, chudoba, špína. A místní, které jsme potkávali, byli často namol. Moskva – to už bylo zase něco jiného. Kdosi napsal: Je to zde hodně zvláštní. Je tady obrovská spousta lidí a veliké množství nadějí i zklamání. Příroda kolem není žádná, jen cosi hloupého a plochého... Citát už nevím koho, ale není to pravda, je Serebrjanyj Bor a třeba Kolomenskoje a leccos jiného a život tu nebyl zas tak odlišný od nás. Korza po Moskvě – jiná byla pítka a jakési primitivní automaty s minerální vodou s jednou erární zahnědlou skleničkou. A lidé byli vlídní a o dost spontánnější než my. No, tehdy v sedmdesátých se mi to líbilo, dnes ve fázi nemluvení už bych to tak nevítal...

WIKIMEDIA COMMONS

RUSKO, to je pro svět dodnes Dostojevskij, a proto se oslavuje 200 let od jeho narození. I my kupodivu oslavujeme, ale tomu podstatnému se vyhýbáme. Fjodora Michajloviče totiž vždy nejvíc zajímal člověk, který se vydává cestou svobody, což je dnes až příliš nebezpečné téma... A cože tedy je podstatné z FMD? No, kdybychom to měli vměstnat do několika řádků, tak Dostojevskij říká, že člověk vyhláší svoji svobodu vždy vzpourou a nutně pak volí ze dvou možností. Má svobodu volby mezi svobodou v Bohu anebo svobodou v hříchu. Před člověkem leží tedy dva ideály: ideál Madony a ideál Sodomy. Jeden polidšťuje, druhý odliďšťuje... Bohužel, praví, svoboda se projevuje v našem světě jako element démonický a dějiny poskytují opakované důkazy našeho naprostého selhávání ve svobodě. Člověk zkrátka neunesení její břímě – při zásadní volbě mezi dobrem a zlem se pravidelně přiklání ke zlu. Nemůže jakoby vystoupit ze svého zajetí, je to, zdá se, jeho osud. „Člověk je tvorem slabým, mrzkým,“ říká Velký inkvizitor v Bratřích Karamazových, a to také Ježíši Kristu vyčítá, že chtěl po člověku příliš mnoho. A Ivan Karamazov považuje člověka v podstatě za zlé zvíře a podivuje se, že mu vůbec myšlenka Boha dokázala proniknout do hlavy. Ta volba zla samozřejmě vždy znovu a znovu neúprosně vede ke zničení svobody samotné. Svoboda ničím neomezená rozkládá a hubí člověka a svoboda bez Boha nutně přechází v lidskou svévoli a ta v různých donucování a donucování v despotismus jedněch a otroctví druhých, jež je úplným zničením svobody. Co k tomu dodat? Snad jen to, že jeho závěry se prakticky nedají vyvrátit. A tak si namísto jeho chmurných pravd připomínáme raději Dostojevského neškodné humoristické povídky o směšných petrohradských postavičkách.

NĚKDY SE NA PÁR VTEŘIN propadnu nánosem let a vybavím si třeba kvelb na Stavební, kde bydlela rodina matky. Těžké dveře, pár schůdků dolů, prostor bez oken, žluté máslo plovoucí v sudu, kupujeme petrolej, já chci sýr s vránou a liškou z Ezo-povy bajky. Prodavačka má čistou bílou zástěru nebo bílý plášť... Všechno v tom chladivém kvelbu tvořilo zvláštní harmonii, jistě i rozmístění zboží. Tak nějak vypadaly kvelby na přelomu padesátých a šedesátých let.

IDNES

TUTO FOTKU jsem nečekaně objevil na internetu. Starý Mendlák pod Špilberkem, o kterém jsem často psával. Pamětníci vzpomínají, že nejkrásněji zde bylo, když se v létě Mendlák halil do soumraku. Lázně postavil Bohuslav Fuchs. Začátkem šedesátých let byly zbořeny a Svratecký náhon (vpravo) zasypán. U nové silnice pak vyrostly paneláky. Panuje všeobecná shoda, že Mendlák byl zmršěn a že by bylo třeba se zase vrátit do minulosti. Návrhy architektů dokonce už existují... No, ale od návrhů je k cíli ještě hodně daleko.

MATIČKA, když se už nijak nestavěla k budoucnosti, stávala se lhostejnou i k minulosti. Nechtěla už do Akátek, kde trávila mládí. Ani se dívat na rodinné fotky. Myslím, že k tomu pomalu už taky začínám směřovat. Stejně jako mnoho mých vrstevníků. Když se přestane zelenat pro člověka budoucnost, i z minulosti se stává postupně jakýsi úhor. Úhor je krajina, která leží už ladem, tak to myslím. Také o krajině vzpomínek to platí. Čas vlastně sežere všechno, odebírá nám postupně i minulost. Ale když matička ještě vzpomínala, tak ráda vzpomínala na Kníničky. Na staré, ještě před jejich zaplavením, i nové. Chodili tam ze Stránské skály pěšky se sestrami a s mým dódou. Tehdy se chodilo běžně na takové vzdálenosti pěšky... Místní brali zaplavení dědiny jako konec světa. Den zkázy. V domovech z poloviny už prázdných, bydleli uprchlíci ze Sudet. Byli zde ještě tkalci, děti chodily na lesní pastvu pod hrad Veveří. Staré Kníničky zmizely na dně přehrady roku 1938. S nimi zmizel i starý způsob života. V nových Kníničkách se už místní živili jinak než staletí předtím. Dnes dřívější obyvatele připomíná jen kříž na věži kostela pod Veveří, který se objeví, když v malebném přehradním jezeru poklesne hladina vody.

TADY V TĚCH ČINŽÁCÍCH bydlela moje rodina: babička, děda, tety, bratranec. Byl to až bizarní kout, který měl takový zvláštní půvab průmyslové periferie. Jednu stranu trojúhelníku tvoří Storek – slévárna a strojírna, druhou továrna na koberce a přepónu tvořil železniční násep. Svah byl zelený, porostlý šeríky, duněly zde vlaky, hned kousek je Svitava. A do toho trojúhelníku je vtisknut tento blok domů... Mělo to, jak jsem psal, svoji krásu. Proto zde před šedesáti roky točili i slavný Helgeho film *První den mého syna*. Tady se scházela pochybná Anckova parta, kterého hrál Luděk Munzar... A takové pochybné typy v těchto místech bydlely i ve skutečnosti... Překvapovalo mě, jak se tu proti Černým Polím žilo kolektivně. Lidi na sebe třeba volali z poschodí do poschodí. Nebo stále klábosili před společným záchodem, což samozřejmě nebyla zvyklost nejpříjemnější:-). Toto je dnešní pohled z vlaku, domy jsou po přestavbě z osmdesátých let.

SLOVNÍ PROJEV jako svůj tvůrčí nástroj kdysi rázně odložil polyhistor IP a úplně se odloučil od psaného slova. Důvod měl pádný, protože podle jeho názoru psaní je výrazem osobní jistoty, kterou ztratil... Tehdy prohlásil, že po zbytek života bude už jen malovat. A vskutku pak maloval a maloval a maloval. A když se k tomu odhodlal, tak samozřejmě nevěděl, jak ten zbytek bude dlouhý. Ale byl dlouhý ještě skoro dvacet let. Tento nápis se objevil pod naším domem a já jsem si na jeho slova vzpomněl.

NENÍ TO JAPONSKO, není. Je to lednické arboreto, ale má něco z něho. Třeba ty vodní zátočiny jsou hustě zarostlé, jako na jejich venkově. Japonci zaměstnávají svoji mysl květy, ptáky, stromy, vodou... A čemu jinému my věnujeme pozornost v Lednici?

„A já až budu starý muž, koupím si pergamen, štětec a tuš a budu mlčet, jak mlčí ti, co vědí, jako už mlčí starý muž,“ zpívá Nohavica. Dokonce i já už mám tuš. Mám i rozmyšlivač, pero, pastelky a kreslím. Na mě působí periferie měst, krajiny napůl průmyslové. Ne, nerozlišují moji představivost jako hory, ale znám je zato důvěrně a odjakživa a troufám si na ně. A tak sedím na lavičce u vody a chvíli si čmárám poznámky do bloku, chvíli fotím a chvíli si čmárám do skicáku: řeku a na břeh přidám strom a jeho mohutným větvovým nechám prosvítat věžičku fabriky. Ano, jen tak si čmárám...

Poznámka: Tento útvar začal vznikat koncem září 2021 a dokončen byl v únoru 2022.

Brno 2022
ISBN 978-80-907685-7-4
Jen elektronicky